

LUND UNIVERSITY

Horizonic 2012

Lamberth, Marion

Published in:
Nutida Musik

2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Lamberth, M. (2013). Horizonic 2012. *Nutida Musik*, 3-4/2012-13, 84-85.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Horizonic

8 september – 21 oktober 2012, Ystads konstmuseum

Ystads konstmuseum, Sveriges sydligaste, ligger vid det stora soliga torget utanför Ystads tågstation och färjeläget. Det är här Horizonic, en ambitiös tvärdisciplinär utställning, har mellanlandat på väg från Reykjavík till franska Caen. Utställningen syftar till att ta temperaturen på samtida ljudkonst med anknytning till de nordligare regionerna och ackompanjeras av en diger katalog i serien ARTnord (som recenserades i förra numret av Nutida Musik).

Tio skandinaviska konstnärer presenterar i ljud och bild sina visioner från Nordens nordligaste platser. Interaktionen mellan ljud och bild skiljer sig i högsta grad åt; här finns allt från starkt ljudande till helt igenom tysta verk. Samtidigt som flera verk kretsar kring teknologi är de olika projekten lika ideologiskt positionerade som under nationalromantiken, men med en betydligt större mångfald i uttrycket. Vad ämnesvalen beträffar kretsar det mesta kring naturen, men utifrån frågeställningar som känns i det närmaste akuta.

Jag börjar med att undersöka *Kittiwake*, en interaktiv ljudinstallation av norskan Elin Øyvind Vister. Jag tycker mig höra ljud från nykläckta höns eller nyfödda får. Jag läser att ljudet härstammar från en utrotningshotad fågel som häckar i nordligaste Norge. Øyvind Vister har spelat in deras läten på en ö utanför den nordnorska kusten och installerat ljudfilerna i en monter som sätts igång via sensorer. Tjusigt. Jag tittar mig omkring. Var finns kontonumret till naturfonden?

Länge står jag framför en komplex installation av Goodiepal, eller Parl Kristian Bjørn Vester, som har sina rötter på Färöarna. Jag tycks befinna mig i en verkstad eller ett garage med en cykelliknande farkost som blickfång. Skiftnycklar på golvet, men också olika klädesplagg, somliga i ylle, och skrivverktyg, och så en kartong med en gammeldags kassettbandspelare. En pryddig trave cd-skivor i ett hörn med titeln Goodiepal, och intill den på golvet något som skulle kunna vara partituret till den musik som finns på skivan. Men var finns musiken? Väggarna runt om är fullklottrade med grafiska partiturer och texter på danska och engelska som liknar musikaliska pamfletter med sina hänvisningar till några av 1900-talets stora musikernamn. Liksom hos John Cage ställs frågan efter musikens väsen. Efteråt läser jag att Goodiepal tar sig runt på en specialdesignad cykel som också alstrar den energi som han behöver till sina föreläsningar och sceniska uppträdanden. Tystnadens väsen har uppenbarligen en viss ideologisk anstrykning.

Åsa Stjernas bidrag till utställningen är en dokumentation av den installation som visades 2011 på Oslos operahus, i vilken vetenskaplig data från nordpolens snabbt smältande glaciärer omvandlats till ljud. Verket heter *Currents* men hade

lika gärna kunnat heta "Save our Planet". Också Catrin Anderssons ljud- och bildinstallation använder data från en forskningsanläggning, i Svalbard. "Out there [in this world]" från 2010 utforskar tystnaden. Den består av 30 fotografier i blåsvarta nyanser tagna av ett tunt isskikt under vilket vattnet fortfarande tycks röra sig med små kluckande ljud. Ett mönster av ljusa stänk och rispar lurar mig till en början att se bilderna som tagna i rymden. Mikrokosmos eller makrokosmos – vad spelar det för roll? De inspelade ljuden från forskningsstationen håller mig kvar i bildsviten: en bordun suger mig fast med magnetisk kraft. Inget händer på länge, och så ett skarpt prasslande ljud. Om denna installation är ett försök att fånga den bräckliga världen som omger oss, så är hennes "Beyond the Horizon [state]" i tre multiexponerade (tysta) färgfotografier ett försök att fånga en individs inre tillstånd, innesluten i sig själv, avskärmat från allt, till och med från ljud.

Jessie Kleeman och Iben Mondrup, båda med rötter på Grönland, har samarbetat i en (ett?) performance med titeln "Saauma Arnaa/Mother of the Sea" som knyter an till inuitisk mytologi. Trots att temat är tidlöst har filmklippet från performancet (en eller ett?!) en tydlig nutida och regional anknytning, då den rituella dansen utspelas vid Öresund, med den länge omdiskuterade bron i bakgrunden. Ljudspåret låter som en rytmiskt pulserande digeridoo (ska vara: didgeridoo), eller som andetag som pustar i ett rör – fröet till alla våra blåsinstrument lika mycket som havet är vaggan till allt liv på jorden.

Kleeman/Mondrups arkaiska ljudspår har sin motpol i de ultramoderna elektroakustiska stränginstrument som går under namnet "Halldorofoner", efter den isländska ljudkonstnären Halldór Úlfarsson som projekterat dem i samarbete med olika musiker och instrumentbyggare. Ett av instrumenten förenar klangen av cello, viola d'amore, hardangerfela och cittra och presenteras på utställningen med en specialskriven komposition av den isländska tonsättaren och cellisten Hildur Gudnadóttir. I ett pågående experiment utforskas nu också möjligheten att kommunicera med knölvalar med hjälp av Halldorofonen, "Meme for non-human persons". Knölvalen, däggdjur som människan, utmärker sig som bekant genom sina melodiösa läten och det är fantasieggande att se ifall de två arterna kan kommunicera.

Ett trumljud lockar mig in i ett svart rum där installationen *Dekonstruktör* (*Deconstructing*) *Ikea* av norrmannen Amund Sjöle Sveen visas. På det svarta bordet i mitten av det svarta rummet står fem vita tallrikar, inköpta på Ikea, över vilka en ljudfilm projiceras. Skickliga händer som håller i trumpinnar trummar snabbt fram och tillbaka på tallrikarna, ger ifrån sig ljusa klanger med små varianter i tonhöjd och skärpa, ända tills den första skärvan trillar av med ett skarpt ljud, följt av en minimal paus. Trummandet fortsätter, fler skärvor ryker

och ljudet ändras. Till slut har allt gått i kras. Är det ett memento mori över vårt konsumtionssamhälle? Det vill jag gärna tro.

Det politiska budskapet i denna utställning är påtagligt, men också subtilt och högst individuellt. Mycket handlar om naturen: fåglar, vatten, isberg, visst behöver vi dem för att kunna fortsätta leva på denna planet? Men hur många tallrikar och möbler behöver vi egentligen? På vägen ut kastar jag en blick i museets ständiga utställning som består av en aktningvärd samling nordisk bildkonst från främst 1900-talet. Den är färgglad och formstark, men ack så tyst.

Marion Lamberth